

RODINA, PROFESE – VÝSLOVNOST

Cíle:

- žák napodobuje a vyslovuje jednotlivá slova a fráze z tématu Rodina, profese (nahlas i potichu)
- žák rozvíjí fonemický sluch
- žák doplňuje hlásky, trénuje vokály
- žák podtrhne a klade slovní přízvuk (na předložce)
- žák vyvozuje hlásku *r, ř*
- žák trénuje větnou melodii

Před nácvikem výslovnosti

- ✓ jazykový strečink – žáci se soustředí na svá ústa a procvičují artikulační ústrojí, např. zívají, olizují se, jazykem si hladí rty zvenku, zevnitř
- ✓ artikulační cvičení je dobré zařadit před každou výukou výslovnosti, aby se studenti připravili nácvik výslovnosti
- ✓ (inspirace a obrázky např.: <http://www.logopedie-vendy.cz/oromotoricka-cviceni-1>, <http://www.logopedie-vendy.cz/oromotoricka-cviceni-2>)

AKTIVITY na trénink výslovnosti:

Rodina (cv. 1)

- ✓ S doplní slova nejdřív sami, potom kontrolují poslechem, následuje společná kontrola, potom čtení
- ✓ pozor na palatalizaci – např. *dědeček* (*dě* – špička jazyka je dole, *de* – špička jazyka je nahoře)

Správné řešení:

OteC	dĚdEčEk	příteI
MaTka	VnUk	příteIkynĚ
dCeRa	vNuČka	NeTeŘ
BrAtr	sEstŘenInce	TeTa
bAbička	BrAtRanEc	sTrÝc

Profese (cv. 2)

- ✓ procvičení vokálů a následně výslovnosti jednotlivých povolání
- ✓ při čtení dávejte důraz na přízvuk na první slabiku, na první slabiku můžou S tlesknout, dupnout, lusknout
- ✓ po nácviku slov je možné hrát **tichou poštu** – na jednotlivá slova (příp. i se slovesem – př. *Uklízečka uklízí.*) poslední píše na tabuli). Všichni se musí snažit o co nejlepší výslovnost.

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

R, Ř (cv. 3, 4)

- ✓ nejdřív trénujte *r* – hlásku samotnou, pak v kombinaci s vokály – *ri, re, ra, ro, ru* (pokud bude problém, začněte s *ro* v kombinaci s *t*, nebo *d* (*tri, tre, tra, tro, tru/ dri, dre, dra, dro, dru*), následně čtete slova
- ✓ podobně postupujte s *ř* (pokud studentům dělá problém, docílí ho tak, že dají zuby k sobě a zašeptají *ř* – mělo by se ozvat *ř*)
(další inspirace např.: <https://www.logopedie-sulistova.cz/hernicek-logopedicka-cviceni.php>)

Doplňovačka dle poslechu (cv. 5)

- ✓ S poslouchají, jestli slyší *r*, nebo *ř*, doplní do slov.

Přízvuk a větná melodie (cv. 6)

- ✓ cvičení se soustředí na výslovnost *r* a *ř* v rámci souvislých vět, slova by studenti měli znát
- ✓ dávejte důraz na přízvuk a větnou melodii
- ✓ zdůrazňujte spojování prepozic a slov pod jeden přízvuk
- ✓ věty trénujte po kouskách a po menších smysluplných celcích (např. věta *Chytrý kuchař vaří dobře.* - *chytrý kuchař, kuchař vaří, vaří dobře, chytrý kuchař – vaří dobře, Chytrý kuchař vaří dobře.*)

1) Doplňte hlásky do slov, potom čtěte:

__te__	d__d__č__k	př__t__l
__a__ka	__n__k	př__t__lkyn__
d__e__a	v__u__ka	__e__e__
__r__tr	s__st__en__nce	__e__a
b__b__čk__	__r__t__an__c	s__r__c

2) Doplňte vokály (samohlásky), podtrhněte slovní přízvuk, potom čtěte:

__rch__t__kt, d__kt__r, uč__t__lk__, pr__d__v__čk__, k__d__řn__ce,
 šv__dl__n__, f__tb__l__st__, __pr__v__ř, v__t__r__n__ř, pr__gr__m__t__r,
 __s__st__ntk__, č__šn__k, m__n__žv, p__šť__k, pr__vn__k, m__l__ř,
 zp__v__k, k__ch__ř, p__l__c__st__, __kl__z__čk__, z__dn__k, pr__z__d__nt

3) Trénujte výslovnost r:

tráva, trenér, tričko, trochu, trup
 dril, dres, drak, dron, druhý
 brýle, brečet, bratr, brokolice, Brusel
 Praha, protože, práce, krásný, tráva, král, který
 Evropa, hrál, vrátit, graf, zrak
 risk, republika, ráno, rok, ruka
 večer, sýr, papír, doktor
 bratr, prst, srpen, krk, čtvrtek, první

4) Trénujte výslovnost ř:

tři, třetí, středa, třást, tře

dřív, dřevo, dřež

křeslo, přízvuk, předmět, přestávka, přání

zřejmý, zřít, břez, břeh

řada, říjen, řeka, ředitel, září, vařit, dveře, kuře, pořad

lékař, kuchař, malíř

5) Doplňte r nebo ř podle poslechu:

b__at__anec, sest__enice, švag__, sest__a, p__ítel, nete__, __odiče,

p__odavačka, taxiká__, p__ávník, op__avá__, vete__iná__, __evizo__,

kade__nice, a__chitekt, kucha__, p__og__amáto__, p__ísňý, dce__a, __idič

6) Čtete věty, pozor na přízvuk:

Chytrý kuchař vaří dobře.

Prodavačka večer prodává v supermarketu.

Pracovitá kuchařka vaří v restauraci dobře.

V kanceláři pracuje ředitel.

Architekt pracuje v ateliéru.

Sestra ráno i večer pořad zpívá a hraje.

